

מי שהיתה לו בהמה מסוכנת לא ישחוט אותה ביום טוב רמב"ם הלכות יום טוב פרק א
טוב מה שיאכל בחול וכן כל כיוצא בזה.

הלכה יג

אין אופין ומבשלין ביום טוב כדי להאכיל גוים ב או כלבים שנאמר + שמות י"ב+ הוא לבדו יעשה לכם ולא לגוים לכם ולא לכלבים, לפיכך מזמנין את הגוי בשבת ואין מזמנין אותו ביום טוב גזירה שמא ירבה בשבילו, אבל אם ט בא הגוי מאליו אוכל עמהן מה שהן אוכלין שכבר הכינוהו.

הלכה יד

בהמה שחציה של גוי וחציה של ישראל מותר לשחטה ביום טוב שאי אפשר לאכול ממנה כזית בשר בלא שחיטה, אבל עיסה שחציה לגוי וחציה לישראל אסור לאפות אותה מפני שיכול לחלק הבצק, בני החיל שנתנו קמח לישראל לעשות להם פת ביום טוב, אם כשנותנין פת ממנה לתינוק אין מקפדין מותר לאפותו להן ביום טוב שכל פת ופת ראויה לתינוק, ז עיסת הכלבים בזמן שהרועים אוכלין ממנה נאפית ביום טוב. +/השגת הראב"ד/ שכל פת ופת ראויה לתינוק. א"א יפה אמר אע"פ שלא הסכים לדעת הרב ז"ל (לדף כא).+

הלכה טו

המבשל ביום טוב לגוים או לבהמה או להניח לחול אינו לוקה שאילו ז באו לו אורחים היה אותו תבשיל ראוי להן, עשה לנפשו והותר מותר להאכיל ממנו ז לגוים ולבהמה.

הלכה טז

רחיצה וסיכה הרי הן בכלל אכילה ושתייה ועושיין אותן ביום טוב שנאמר + שמות י"ב+ אך אשר יאכל לכל נפש לכל שצריך הגוף, לפיכך מחמין חמין ביום טוב ורוחץ בהן * פניו ידיו ורגליו, אבל כל גופו אסור משום גזירת מרחץ, וחמין שהוחמו מערב יום טוב ורוחץ ז בהן כל גופו ביום טוב שלא גזרו על דבר זה אלא בשבת בלבד.

הלכה יז

כל שאסור בשבת בין משום שהוא דומה למלאכה או מביא לידי מלאכה בין שהוא משום שבות הרי זה אסור ביום טוב אלא אם כן היה בו צורך אכילה וכיוצא בה, או דברים שהם מותרים ביום טוב כמו שיתבאר בהלכות אלו, וכל שאסור לטלטלו בשבת אסור לטלטלו ביום טוב אלא לצורך אכילה וכיוצא בה, וכל שמותר בשבת מותר ביום טוב, ויש ביום טוב מה שאין בשבת איסור מוקצה ז שהמוקצה אסור ביום טוב ומותר בשבת מפני שיום טוב קל משבת אסרו בו המוקצה שמא יבואו לזלזל בו. +/השגת הראב"ד/ מפני שיו"ט קל משבת אסרו בו המוקצה שמא יבואו לזלזל בו. א"א לא הכל שוין בזה.+

הלכה יח

כיצד תרנגולת העומדת לגדל ביצים ושור העומד לחרישה ויוני שובך ופירות העומדין לסחורה כל אלו וכיוצא בהן מוקצה הן ואסור לאכול מהן ביום טוב עד שיכין אותם מערב ויחשוב עליהם לאכילה, אבל בשבת הכל מוכן אצל שבת ואינו צריך הכנה, וכשם שהמוקצה אסור ביום טוב כך הגולד אסור.

הלכה יט

חול מכין לשבת וחול מכין ליום טוב אבל אין יום טוב מכין לשבת ולא שבת מכינה ליום טוב, לפיכך ביצה שנולדה ביום טוב אחר השבת אסורה, ואע"פ שהתרנגולת עומדת לאכילה, הואיל ומאמש נגמרה הביצה נמצא שבת מכין אותה ליום טוב, ואסורה בכל יום טוב גזירה משום יום טוב ט שאחר שבת, וכן ביצה שנולדה בכל שבת אסורה גזרה משום שבת שאחר יום טוב.

הלכה כ

וכשם שאסור לאכול כך אסור לטלטלה ואפילו נתערבה באלף כולן אסורות שהרי למחר יותרו הכל * וכל דבר שיש לו מתירין אפילו באלף אלפים אינו בטל, השוחט תרנגולת ביום טוב ומצא בה ביצים גמורות הרי אלו מותרות, שאין זה דבר מצוי תמיד ודבר שאינו מצוי אלא אקראי בעלמא לא גזרו בו.

הלכה כא

זה שאנו עושין בחוצה לארץ כל יום טוב מאלו שני ימים מנהג הוא, ויום טוב שני מדברי סופרים הוא ומדברים שנתחדשו בגלות, ואין עושין בני ארץ ישראל שני ימים טובים אלא בראש השנה בלבד, ובהלכות קידוש החדש מספר זה נבאר עיקר מנהג זה ומאי זה טעם עושין ראש השנה שני ימים בכל מקום.

הלכה כב

יום טוב שני אע"פ שהוא מדברי סופרים כל דבר שאסור בראשון אסור בשני, וכל המחלל יום טוב שני ואפילו של ראש השנה בין בדבר שהוא משום שבות בין במלאכה בין שיצא חוץ לתחום מכין אותו מכת מרדות או מנדין אותו אם לא יהיה מן התלמידים, וכשם שהראשון אסור בהספד ותענית וחייב בשמחה כך השני ואין ביניהן הפרש אלא לענין המת בלבד.

הלכה כג

כיצד * המת ביום טוב ראשון יתעסקו בקבורתו הגוים וביום טוב שני יתעסקו ע בו ישראל, ועושין לו כל צרכיו כגון עשיית המטה ותפירת התכריכין וקציצת הבשמים וכל כיוצא בזה, שיום טוב שני לגבי המת כחול הוא חשוב ואפילו בשני ימים טובים של ראש השנה.

הלכה כד

שני ימים טובים אלו של גליות שתי קדושות הן ואינן כיום אחד לפיכך דבר שהיה מוקצה ביום טוב ראשון או שנולד בראשון אם הכין

לחם משנה הלכות יום טוב פרק א

ך ראוי להתיר אפילו שאינו ראוי

דאינו ראוי למאכל אדם ובדאי דלוקה אבל מו

2

למאכל אדם כלל וא"כ קשה על רבינו ז"ל איך / א הזכיר טעם מתוך כמ"ש למעלה. ואפשר היה לומר דרבינו ז"ל ס"ל דלכם ולא לכותים ולא לכלבים אהדריה ללאו קמא כמ"ש התוספות בפ"ק (דף י"ב) וא"כ נתבטל טעם מתוך דודאי דאי לא אתא לכם היה מותר מטעם מתוך אבל השתא דכתוב אהדריה לאיסוריה לכך איצטרין טעמא דהואיל לומר דאינו לוקה אבל עובר בעשה דלכם. וא"ת א"כ איך אמרו שם בגמרא דהשוחט עולת נדבה לוקה אתי דלא כב"ה הא אפילו כב"ה אתי דלכם אהדריה לאיסור אפיה ושחיטה לאיסוריה דלאו ונתבטל טעמא מתוך וא"כ היה ראוי לעבור בלאו אי לאו טעמא דהואיל אבל בעולה דלא שייך הואיל ודאי דלקי וי"ל דכיון דשייך טעמא דהואיל בכל מקום ומתוך שהותר לאו זה בכל מקום משום טעמא דהואיל הותר נמי הכא אע"ג דליכא הכי ואינו עובר (הכא נמי אמרינן דאינו עובר מתוך שהותר לאו זה בכל מקום משום טעמא דהואיל) +הלשון הזה מגומגם וקשה להולמו. וי"ל שצריך למחוק מן הכא נמי עד דהואיל. ושאלתי את פי המאור הגדול מוהרש"א נר"ו והסכים על ידי. רק תמה על הרב המחבר בין על מה שהקשה על הרמב"ם בין על מה שתירץ שהרי תרוייהו ר"ל הקושיא והתירוץ איתנהו שם בתוס' בד"ה השוחט עולה+ משום הכי ודאי דלא לקי לכך אמר דאתי דלא כבית הלל:

כבית הלל:

הלכה יז

[יז] ויש ב"י"ט מה שאין בשבת איסור מוקצה. נראה דרבינו פסק כרב נחמן דאמר י"ט דקיל אתי לזולזלי ביה וכו' וקשה דא"כ איך פסק לקמן כהכנה דרבה דמשמע דרבה סבירא ליה דמוקצה דאורייתא כדפירש"י ז"ל והם דברים הפוכים דלר"נ מוקצה דרבנן. וי"ל דודאי אינו מפרש כפירוש רש"י ז"ל דסבירא ליה לרבה דמוקצה דאורייתא דא"כ קשה דהא רבה גיפיה הדר ביה בפרק אלו עוברין (דף מ"ח ב) וסבירא ליה דמוקצה לאו דאורייתא כמו שהקשה הר"ן ז"ל בפירוש ההלכות לכך מפרש כפירוש בעל המאור שכתב שאין בהכנה זו דרבה סרך מוקצה אלא שאין מותר בשבת דבר שנברא ב"י"ט מאתמול ולא ב"י"ט דבר שנברא בשבת מאתמול ואין בזה סרך מוקצה אלא גזרת הכתוב כך היא ע"כ. ונתבארו דברי רבינו ז"ל ומפני כן פסק כרבה דלאו טעמא משום מוקצה ופסק כרב נחמן אע"ג דהקשו עליו בגמרא משום דלא דחו דבריו אלא במה שהעמיד מתניתין בתרנגולת העומדת לגדל ביצים אבל בענין הדין ודאי דכדבריו כן הוא ומוכרח הוא מכח המשניות שתומות דפליגי אהדדי. זה נ"ל ברור בדעת רבינו ז"ל:

הלכה יח

[יח] וכשם שהמוקצה אסור ב"י"ט. קשה קצת דאיך קאמר כך הנולד וכו' דנולד כל שכן הוא ממוקצה דהא איכא מאן דלית ליה מוקצה ואית ליה נולד בריש פ"ק דביצה:

הלכה כ

[כ] וכשם שאסור לאכלה כך וכו'. כתב ה"ה ולא כתב רבינו ז"ל ספק י"ט ספק חול שכוין שאין לה ביטול פשיטא דספיקא אסורה. ותימה דהא בגמרא פ"ק דביצה (דף ג') הקשו לרבי יצחק ורב יוסף מבריייתא דאמרה וספיקא אסורה דאמאי אסורה דספיקא דרבנן היא ואעפ"כ ניחא ליה סיפא דקאמר באלף כלן אסורות משום דדבר שיש לו מתירין אפילו באלף לא בטיל כדמוכח שם בגמרא בפירוש. וגם רב פפא דתירץ האי תנא דליטרא קציעות משמע התם דהכי סבירא ליה והטעם הוא מפני שאע"פ שאין לו ביטול היינו מפני שבדאי אילו נתערבה יש איסור ודאי והוא דבר שאין לו מתירין משום הכי לא בטיל אבל ספק י"ט ספק חול יש לנו ספק באיסור עצמו ואינו איסור ודאי ואם כן ראוי להקל. ונהי דרב אסי דחה סברא זו שם בגמרא ואמר דהם שוים וכי היכי דבביטול מחמירין ה"ה בספקא אסורה אבל שיאמר מפני כן ה"ה ז"ל פשיטא בהיות שעלה על דעת המקשה ורב פפא בהפך זה לא יצדק כלל. וי"ל דרבינו ז"ל דפסק כרבה דאית ליה הכנה דאורייתא ודאי דספיקא אסורה מפני דהוי ספק דאורייתא ואתי מקל וחומר מהדין שכתב אבל אין זה במשמע לשון ה"ה ז"ל שהוא הכריח הדבר מפני שאין לה ביטול וזה אינו הכרח כלל והיה לו לומר משום דהוי ספיקא דאורייתא ועוד שהביא ה"ה ואסיק רב אסי וכו' ולפי זה לא היה צריך ליה כלל דלדידיה טעמא משום ספיקא דאורייתא. ועוד ב"י"ט בעלמא היה לו להשמיענו דספיקו אסור דהוא ספק מדרבנן שהוא לקולא ואולי להנצל מזה כתב ה"ה ובפרק שני כתב וכל ספק מוכן יאסר וכו' וכל זה דוחק:

הלכה כב

[כב] וכל המחלל י"ט שני ואפילו של ראש השנה בין בדבר וכו'. כלומר לא מבעיא בשל גליות דמכין אותו מכת מרדות בלבד וליכא ביה איסור לאו אלא אפילו ב"י"ט שני של ר"ה ליכא ביה איסור לאו אלא מכין אותו מכת מרדות ואע"ג דבגמרא לא הזכירו הכאת מכת מרדות אלא ב"י"ט שני של גליות מ"מ משמע ליה לרבינו ז"ל דה"ה ב"י"ט שני של ראש השנה דאין סברא לעבור בלאו כיון שהוא מדברי סופרים:

וכשם שהראשון אסור בהספד ותענית וחייב בשמחה כך השני וכו'. כתב ה"ה ז"ל וכתבו מקצת הגאונים וכו' ומינה ב"י"ט שני כו'. צריך עיון האי דקאמרו מינה דמשמע דכוננו לומר מן הדין הזה יצא לנו עוד דין אחר ופירוש זה אי אפשר כפי הנראה דאינו נמשך דין זה מהראשון כלל +ו"ל דר"ל מן הדין דכיון ד"י"ט ראשון מותר בתוך התחום ב"י"ט שני מותר חוץ לתחום ומ"ש אם מותר וכו' זהו ענין אחר ולא קאי אדסליק מיניה וק"ל+:

ואין ביניהם הפרש אלא לענין המת בלבד כיצד וכו'. אשני ימים טובים של ראש השנה קאי דבשל גליות איכא מכחל עינא ג"כ דבשני מותר ובראשון אסור כדכתב רבינו ז"ל לקמן:

הלכה כד

[כד] שני ימים טובים אלו של גליות שתי קדושות הן ואינם כיום אחד. כתב ה"ה ויש אומרים שהמחובר שנתלש ב"י"ט וכו' והעיקר כדברי רבינו ז"ל. משמע דהוא סבור בדעת רבינו ז"ל שדעתו ז"ל כדעת רש"י ז"ל דמיד ב"י"ט שני הוא מותר. וקשה לזה שהרי כפי טעמו שכתב

רמב"ם הלכות קידוש החודש פרק ה

3

הלכה א

כל שאמרנו מקביעות ראש החדש * על הראייה ועיבור השנה מפני הזמן או מפני הצורך, אין עושין אותו (א) אלא סנהדרין שבארץ ישראל או בית דין הסמוכים בארץ ישראל שנתנו (ב) להן הסנהדרין רשות, שכך נאמר למשה ולאהרן החדש הזה לכם ראש חדשים ומפי השמועה למדו איש מאיש ממשה רבינו שכך הוא פירוש הדבר עדות זו תהיה מסורה לכם (ג) ולכל העומד אחריהם במקומם, אבל בזמן (ד) שאין שם סנהדרין בארץ ישראל אין קובעין חדשים ואין מעברין שנים (ה) אלא בחשבון זה שאנו מחשבים בו היום.

הלכה ב

(ו) ודבר זה הלכה למשה מסיני הוא, שבזמן שיש סנהדרין קובעין על הראייה ובזמן שאין שם סנהדרין קובעין על חשבון זה שאנו מחשבים בו היום (ז) ואין נזקקין לראייה, אלא פעמים שיהיה יום שקובעין בו בחשבון זה הוא יום הראייה (ח) או קודם לו ביום או אחריו ביום, וזה שיהיה אחר הראייה ביום (ט) * פלא הוא ובארצות שהן למערב ארץ ישראל.

הלכה ג

ומאימתי התחילו כל ישראל לחשב בחשבון זה, מסוף חכמי תלמוד בעת שחרבה ארץ ישראל (י) ולא נשאר שם (יא) בית דין קבוע, אבל בימי חכמי משנה וכן בימי חכמי תלמוד (יב) * עד ימי אביי ורבא (יג) על קביעת ארץ ישראל היו סומכין.

הלכה ד

כשהיתה סנהדרין קיימת והן קובעין על הראייה, היו בני ארץ ישראל וכל המקומות (יד) שמגיעין אליהן שלוחי תשרי עושין ימים טובים יום אחד בלבד, ושאר המקומות הרחוקות שאין שלוחי תשרי מגיעין אליהם (טו) * היו עושים שני ימים מספק לפי שלא היו יודעין יום שקבעו בו בני ארץ ישראל את החדש.

הלכה ה

בזמן הזה שאין שם סנהדרין (יז) ובית דין של ארץ ישראל קובעין על חשבון זה, היה מן הדין שיהיו בכל המקומות עושין יום טוב אחד בלבד אפילו המקומות הרחוקות שבחוצה לארץ כמו בני ארץ ישראל, (יח) שהכל על חשבון אחד סומכין וקובעין, (יט) אבל * תקנת חכמים היא (כ) שיזוהרו במנהג אבותיהם שבידיהם.

הלכה ו

לפיכך כל מקום שלא היו שלוחי תשרי מגיעין אליו כשהיו השלוחין יוצאין, (כא) * יעשו שני ימים ואפילו בזמן הזה כמו שהיו עושין בזמן שבני ארץ ישראל קובעין על הראייה, (כב) ובני ארץ ישראל בזמן הזה עושין יום אחד כמנהגן שמעולם לא עשו שני ימים, נמצא יום טוב שני שאנו עושין בגליות בזמן הזה (כג) מדברי סופרים שתקנו דבר זה.

הלכה ז

יום טוב של ראש השנה בזמן שהיו קובעין על הראייה (כד) היו רוב בני ארץ ישראל (כה) * עושין אותו שני ימים טובים מספק, לפי שלא היו יודעין יום שקבעו בו בית דין את החדש (כז) שאין השלוחין יוצאין ביום טוב.

הלכה ח

ולא עוד אלא אפילו (כח) בירושלם עצמה שהוא מקום בית דין פעמים רבות היו עושין יום טוב של ראש השנה שני ימים טובים, (כט) * שאם לא באו עדים כל יום שלשים נוהגין היו באותו היום שמצפין לעדים קדש ולמחר קדש, והואיל והיו עושין אותו שני ימים ואפילו בזמן הראייה (ל) התקינו שיהיו עושין אפילו בני ארץ ישראל אותו תמיד שני ימים בזמן הזה שקובעין על החשבון, הנה למדת שאפילו יום טוב שני של ראש השנה בזמן הזה (לא) מדברי סופרים.

הלכה ט

אין עשיית יום טוב אחד תלויה בקריבת המקום, כיצד אם יהיה מקום בינו ובין ירושלם (לב) * מהלך חמשה ימים או פחות שבודאי אפשר שיגיעו להן שלוחין, אין אומרים שאנשי מקום זה עושין יום טוב אחד, שמי יאמר לנו שהיו השלוחים יוצאין למקום זה, שמא לא היו השלוחים יוצאין למקום זה מפני שלא היו שם ישראל ואחר שחזרו לקבוע על החשבון ישבו שם ישראלים שהן חייבין לעשות שני ימים, (לג) או מפני שהיה חירום בדרך כדרך שהיה בין יהודה וגליל (לד) בימי חכמי משנה, או מפני (לה) שהיו הגוים מונעין את השלוחין לעבור ביניהן.

הלכה י

ואילו היה הדבר תלוי בקריבת המקום (לו) * היו כל בני מצרים עושין יום אחד, שהרי אפשר שיגיעו להם שלוחי תשרי, שאין בין ירושלם ומצרים על דרך אשקלון אלא מהלך שמנה ימים או פחות וכן רוב סוריא, הא למדת שאין הדבר תלוי בהיות המקום קרוב.

הלכה יא

נמצא עיקר דבר זה על דרך זו כך הוא, כל מקום שיש בינו ובין ירושלם מהלך יתר על עשרה ימים גמורים עושין שני ימים לעולם כמנהגם מקודם, (לז) שאין שלוחי כל תשרי ותשרי מגיעין אלא למקום שבינו ובין ירושלם (לח) מהלך עשרה ימים או פחות, וכל מקום שבינו ובין ירושלם מהלך עשרה ימים בשוה או פחות שאפשר שהיו שלוחין מגיעין אליו, רואים אם אותו המקום מארץ ישראל שהיו בה ישראל בשעת הראייה בכבוש שני (לט) כגון אושא ושפרעם ולוד ויבנה ונוב וטבריה וכיוצא בהן (לז) עושין יום אחד בלבד, * ואם אותו

רמב"ם הלכות עירובין פרק ח

4

הלכה א

אין מניחין שני עירובין אחד במזרח ואחד במערב כדי שיהלך במקצת היום על אחד משני העירובין ובשאר היום על העירוב השני, שאין מערבין שני עירובין ליום אחד, טעה ועירב לשתי רוחות כמדומה הוא שמערבין לשתי רוחות, או שאמר לשנים צאו וערבו עלי אחד עירב עליו לצפון ואחר עירב עליו לדרום מהלך כרגלי שניהם.

הלכה ב

כיצד מהלך כרגלי שניהם שאינו יכול להלך אלא במקום שיש לשניהם להלך בו, נתן האחד עירובו ברחוק אלף אמה לרוח מזרח והניח השני מהן עירובו ברחוק חמש מאות אמה לרוח מערב, אין זה שעירבו עליו מהלך במערב אלא אלף אמה כרגלי מי שעירב עליו במזרח, ולא יהלך במזרח אלא אלף וחמש מאות אמה כרגלי מי שעירב עליו במערב, לפיכך אם עירב או עירבו עליו שני עירובין אלו אחד ברחוק אלפים אמה למזרח ואחד ברחוק אלפים אמה למערב הרי זה לא יזוז ממקומו.

הלכה ג

מערב אדם שני עירובין בשתי רוחות א ומתנה ואומר אם אירע לי דבר מצוה או נלחצתי למחר ונצרכתי לרוח זו זה העירוב הוא שאני סומך עליו והעירוב שברוח השנית אינו כלום, ואם נצרכתי לרוח זו השנית זה העירוב הוא שאני סומך עליו ושברוח הראשונה אינו כלום, ואם נצרכתי לשתי הרוחות יש לי לסמוך על איזה עירוב שארצה ולא יזה שארצה אלה, ואם לא אירע לי דבר ולא נצרכתי לרוח מהן אין שני העירובין האלו עירוב ואיני סומך על אחד מהן אלא הריני כבני עירי שיש לי אלפים אמה לכל רוח מחוץ לחומה.

הלכה ד

כשם שאסור לצאת חוץ לתחום בשבת כך אסור לצאת ביום טוב וביום הכפורים, וכשם שהמוציא מרשות לרשות ביום הכפורים חייב, אבל ביום טוב מותר להוציא מרשות לרשות, לפיכך מערבין עירובי חצירות ומשתתפין במבואות ליום הכפורים כשבת, ומערבין עירובי תחומין ליום הכפורים ולימים טובים כדרך שמערבין לשבת.

הלכה ה

יום טוב שחל להיות סמוך לשבת בין מלפניה בין מלאחריה או שני ימים טובים של גליות יש לו לערב שני עירובין לשתי רוחות וסומך על אי זה מהן שירצה ליום הראשון ועל העירוב שברוח השניה ליום השני, או מערב עירוב אחד לרוח אחת וסומך עליו לאחד משני ימים וביום השני יהיה כבני העיר וכאילו לא עשה עירוב ויש לו אלפים אמה לכל רוח, במה דברים אמורים בשני ימים טובים של גליות אבל בשני ימים טובים של ראש ב השנה הרי הן כיום אחד ואינו מערב לשני הימים אלא לרוח אחת. /השגת הראב"ד/ י"ט שחל להיות סמוך לשבת בין לפניה בין לאחריה. א"א ואיך לא פירש ולא חילק בדבר והלא העמידוהו בגמרא /עירובין/ (לח) דמנח ליה בסוף אלף אמה לכאן ובסוף אלף אמה לכאן דאי לא יז"ט ושבת לא מצי לערב לשתי רוחות, ראייתו שבסוף הפרק חזר ופירש. +

הלכה ו

וכן מתנה אדם על עירובו ואומר עירובי לשבת זו אבל לא לשבת אחרת, או לשבת אחרת אבל לא לשבת זו, לשבתות ולא לימים טובים לימים טובים ולא לשבתות.

הלכה ז

אמר לחמשה הריני מערב על איזה מכם שארצה רציתי ילך לא רציתי לא ילך, אע"פ שרצה ג משחשכה ילך, דבר שהוא מדברי סופרים יש בו ברירה, וכן המערב לשבתות של כל השנה ואמר רציתי אלך לא רציתי לא אלך אלא אהיה כבני עירי כל שבת שירצה ילך אע"פ שרצה משתחשך.

הלכה ח

המערב לשני ימים טובים של גליות או לשבת ויום טוב אע"פ שהוא עירוב אחד לרוח אחת לשני הימים צריך שיהיה העירוב במקומו מצוי כליל ראשון וכליל שני כל בין השמשות, כיצד הוא עושה מוליכו בערב יום טוב או בערב שבת ומחשיך עליו ונטולו בידו ובא לו אם היה ליל יום טוב, ולמחר מוליכו לאותו מקום ומניחו שם עד שתחשך וְאוכלו אם היה ליל שבת או מביאו אם היה ליל יום טוב, מפני שהן שתי קדושות ואינן כיום אחד כדי שנאמר כליל ראשון קנה העירוב לשני ימים. /השגת הראב"ד/ (אם היה ליל שבת או מביאו אם היה ליל יום טוב) מפני שהן שתי קדושות ואינן כיום אחד כדי שנאמר כליל ראשון קנה העירוב לשני ימים. א"א טעה בה שאפילו בשני ימים טובים של ר"ה אע"פ שהן קדושה אחת צריך שיהא העירוב קיים כליל שני ובמקומו ולחומרא אמרין שהן קדושה אחת אבל לקולא לא אמרין. +

הלכה ט

נאכל העירוב בראשון קנה העירוב לראשון ואין לו עירוב לשני, עירב ברגליו בראשון צריך לערב ברגליו בשני והוא שילך ויעמוד באותו מקום ויחשוב בלבו שיקנה שם שביתה, עירב בפת בראשון אם רצה לערב ברגליו בשני הרי זה עירוב, ואם רצה לערב בפת צריך לערב ה באותה הפת עצמה שעירב בה בראשון.

הלכה י

יום הכפורים שחל להיות ערב שבת או לאחר שבת בזמן שמקדשין על פי הראיה יראה לי שהן כיום אחד וקדושה אחת הם.

הלכה יא

זה שאמרנו שיש לו לאדם לערב שני עירובין בשתי רוחות לשני הימים והוא שיהיה אפשר לו להגיע לכל אחד משני העירובין ביום

שולחן ערוך אורח חיים הלכות יום טוב סימן תקג

5

שלא להכין מיום טוב לחבירו, ובו ב' סעיפים.

סעיף א

(א) אסור לאפות או לבשל או א' א' לשחוט * ביום טוב לצורך מחר, (ב) אפילו הוא שבת (ג) או יום טוב * (ד) א' א' ואפילו בשני ימים א של ב' ר"ה; * (ה) ב' א' אבל ב' ממלאה אשה קדרה בשר (ו) אף על ג' פי שאינה צריכה (ז) אלא לחתיכה (ח) אחת. הגה: (ט) [*א' ב' ד' וכל שכן שיטל לשחוט א' אעפ"י שאינו צריך אלא לכזית (סמ"ק), (י) וכן יכולה לבשל הרבה קדרות (יא) ולאכול מכל אחת מעט. (ב"י ורבינו ירוחם ותשובת הרשב"א). (כ) א' ודוקא קודם אכילה, אבל אחר אכילה אינה יכולה לבשל ולומר: אוכל ממנה כזית, (כ"ב) ה' דהוי הערמה; * (כ"ג) מיהו אם עברה ובשלה, (א' שחט) ג' מותר לאכלו.

סעיף ב

ב ממלא נחתום חבית של מים (כ"ד) אף על פי שאינו צריך (כ"ה) אלא לקיתון אחד. הגה: ב' אבל צריך להשים הכל אצל האש בפעם אחת, אבל (כ"ו) אסור ב' להוסיף אם כבר התבית אצל האש, ב' דטרחא שלא לצורך הוא (המגיד פ"א).

סעיף א

או לבשל. ממש"ש באמת אמרו כו' וה"ה לכ"ה.

או לשחוט. ממ"ש כ"ה א' בהמה מסוכנת כו' מבע"י.

לצורך מחר. שם לגי' הר"ף ורא"ש ורפ"ב כדי שיאמרו כו'.

אפילו הוא שבת. כגי' הר"ף ורא"ש שם ורפ"ב שם וריש י"ט אין י"ט מכין לשבת.

או י"ט. כגי' שלנו בגמ'.

ואפי' בשני כו'. דמן התורה אינו אלא יום א' שהרי אמרינן דבמת אפי' בשני י"ט של ר"ה כחול שווינהו רבנן כו' ולא אמרינן שהן קדושה אחת אלא לחומרא דומיא דביצה משום דלפעמים היו נוהגין אותו היום קודש ולמחר קודש אם באו מן המנחה ולמעלה והיינו מן הספק אבל ברוב שנים שבאו קודם מנחה היה יום ראשון קודש לבד וכ"ש מתקנת ריב"ז ואילך שלעולם יום ראשון קודש וע' רש"י ריש י"ט ה' ב' ד"ה מי לא כו' וכ"כ הראב"ד בהשגות פ"ח מה"ע אבל דעת הרמב"ם שם דאפי' לקולא קדושה א' וכ' המ"מ שכל"ד הרשב"א והר"פ.

וכ"ש שיכול כו'. כמש"ש כ"ה א' א"כ יש שהות כו' כנ"ל וערש"י בפסחים מ"ו ב' ד"ה משום הפסד ממונו כו' וכן בגמ' שם ע"ש:

וכן יכולה כו'. למדו ממ"ש י"א ב' מערים ומלח כו' ועתוס' שם ד"ה מערים כו' אבל כבר כתב הר"ן שם ובפ"ב דדוקא שם התירו הערמה משום דהפסד באה לו מחמת שמחת י"ט וכמש"ש התירו סופן משום תחילתן אבל בפ"ב אמרו ובלבד שלא יערים והרא"ש כ' שם טעם אחר ע"ש:

ודוקא כו'. כ"כ תוס' שם ורש"י בפ"ג דפסחים מ"ו ב' ד"ה האופה וע"כ צ"ל כן דאל"כ ל"ל למימר הואיל ומיקלעי ליה אורחים יאמר הואיל ואילו רוצה יאכל מעט או יתן מעט לתינוק וכן מי שלא הניח עירובי תבשילין לבשל קדירה גדולה וימלא פורני פת ויאכיל מעט היום לתינוק ואפי' בבהמה חציה של ישראל היה אסור אם לא שא"א לכוזת בשר כו' ואע"ג דק"ל הואיל היינו למלקות אבל איסורא איכא כמ"ש בפסחים שם לדידך היאך אופין מ"ט לשבת כו' ואם איתא לדידיה קשה ל"ל לערובי תבשילין ואע"ג שאמרו מערים ומלח כו' קודם אכילה משום שמחת י"ט דאל"כ אתי לאמנועי כו'.

דהוי הערמה. ל' הגמרא א"ל הערמה גדולה מזו.

מיהו כו'. שם י"ז איבעיא להו עבר ואפה כו' ולא איפשיטא וספיקא דרבנן לקולא דמדאורייתא ק"ל דאמרי' הואיל כרבה. ועוד דרב אשי ור"נ בר יצחק דחאוה לפשיטות' ש"מ דס"ל דמותר.

או שחטה. ריב"ש סי' רנ"ד.

סעיף ב

אבל צריך כו'. ערש"י שם ד"ה ממלאה כו'. אבל הרשב"א כ' דגבי בשר הטעם שיהא שמן הקדירה יותר ולפיכך שם אפי' אח"כ שרי וראיה מפת דק"ל כרשב"א ואע"ג שצריך לכל פת רדיה ועריכ' ואפיה בפ"ע ומכאן מוכח ג"כ דבמים אסור דע"כ ל"פ רשב"א את"ק אלא משום שהפת כו' כמש"ש וע' מ"מ וב"י וד"ש כאן אבל כו'.

הרב שנידה לכבודו כל תלמידיו חייבין לנהוג נידוי במנודה, אבל תלמיד שנדה לכבוד עצמו אין הרב חייב לנהוג בו נידוי, אבל כל העם חייבין לנהוג בו נידוי, וכן מנודה לנשיא מנודה לכל ישראל, מנודה לכל ישראל אינו מנודה לנשיא, מנודה לעירו מנודה לעיר אחרת, מנודה לעיר אחרת אינו מנודה לעירו.

הלכה יד

במה דברים אמורים במי שנדוהו על שבזה תלמידי חכמים אבל מי שנדוהו על שאר דברים שחייבים עליהם נידוי אפילו נידוהו קטן שבישראל חייב הנשיא וכל ישראל לנהוג בו נידוי עד שיחזור בתשובה מדבר שנדוהו בשבילו ויתירו לו. על עשרים וארבעה דברים מנדין את האדם בין איש בין אשה ואלו הן: (א) המבזה את החכם ואפילו לאחר מותו. (ב) המבזה שליח בית דין. (ג) הקורא לחבירו עבד. (ד) מי ששלחו לו בית דין וקבעו לו זמן ולא בא. (ה) המזלזל בדבר אחד מדברי סופרים ואין צריך לומר בדברי תורה. (ו) מי שלא קיבל עליו את הדין מנדין אותו עד שיתן. (ז) מי שיש ברשותו דבר המזיק כגון כלב רע או סולם רעוע מנדין אותו עד שיסיר היזקו. (ח) המוכר קרקע שלו לעובד כוכבים מנדין אותו עד שיקבל עליו כל אונס שיבא מן העובד כוכבים לישראל חבירו בעל המצר. (ט) המעיד על ישראל בערכאות של עובדי כוכבים והוציא ממנו בעדותו ממון שלא כדין ישראל מנדין אותו עד שישלם. (י) טבח כהן שאינו מפריש המתנות ונותן לכהן אחר מנדין אותו עד שיתן. (יא) המחלל יום טוב שני של גליות אע"פ שהוא מנהג. (יב) העושה מלאכה בערב הפסח אחר חצות. (יג) המזכיר שם שמים לבטלה או לשבועה בדברי הבאי. (יד) המביא את הרבים לידי חלול השם. (טו) המביא את הרבים לידי אכילת קדשים בחוץ. (טז) המחשב שנים וקובע חדשים בחוצה לארץ. (יז) המכשיל את העור. (יח) המעכב הרבים מלעשות מצוה. (יט) טבח שיצאה טרפה מתחת ידו. (כ) טבח שלא בדק סכיניו לפני חכם. (כא) המקשה עצמו לדעת. (כב) מי שגירש את אשתו ועשה בינו ובינה שותפות או משא ומתן המביאין להן להזקק זה לזה כשיבואו לבית דין מנדין אותם. (כג) חכם ששמועתו רעה. (כד) המנדה מי שאינו חייב נידוי. +/השגת הראב"ד/ המכשיל את העור. א"א כגון המכה את בנו הגדול. /השגת הראב"ד/ חכם ששמועתו רעה. א"א ויש אחרים הרבה, חכם שהורה להתיר במים שאין להם סוף לינשא לכתחלה, וכן מי שעבר על נדרו כל בית דין שנוקק לו לשאלה ס' שמתא הוא ואיכא טובא. /השגת הראב"ד/ מי שמנדה מי שאינו חייב בנדוי. א"א דבר זה הוציא ממעשה דריש לקיש דהוה מנטר פריסא וכו' אמר ליה ההוא אדרבה ואמרו ליה שלו נדוי, ובחיי ראשי אין כאן פלפול כי הדברים שהוא מנה בית דין צריכין לנדוהו ובכי האי גונא לא היו בית דין נוקקין לנדוהו לר' שמעון בן לקיש אבל אותו שנידה והקפיד על כבודו נדוהו נדוי. +